

Skibsfarten og Handelen lagt øde, og vi maa huske paa, hvor stor Betydning Københavns Handel og Skibsfart har. Som jeg tillod mig at sige under første Behandling, maa vi ogsaa vel erindre, at rode vi os ind i Forviklinger med en Stormagt, som hindrer vor Skibsfart, saa ikke alene ødelægges Erhvervslivet, det, som bærer os pekuniært, men vi sættes ud af Stand til paa nogen Maade at skaffe de Midler til Veje, som ere nødvendige under Krigens Førelse til de militære Operationer. Under tidligere Krige have vi kunnet stifte de fornødne Laan til Krigens Førelse; men jeg vil spørge, om man tror, dette er muligt, naar en fjendtlig Hær og Flaade belejre vor Hovedstad og indtage den, og fjendtlige Skibe opbringe vore Handelskibe paa Søen? Det er en Umulighed, saa Fæstningen vil under alle Omstændigheder føre Tabet af vort Lands Selvstændighed med sig.

Men derfor mener jeg lige godt, at vi skulle belave os paa at kunne kæmpe for vor Eksistens, hvis det skulde komme dertil. Det er nødvendigt for vor egen Selvagtelse, det er nødvendigt for Udviklingen af Folkets Energi og Dygtighed. Og en saadan militær Udvikling ad Frivillighedens Vej, som jeg foreslaar her, vil ogsaa styrke vor moralske Tilværelse, styrke vort Erhvervsliv paa mange Maader, og det er af stor Betydning. Udgiften dertil vil jeg regne for ringe i Sammenligning med de Udgifter, vi anvende paa Fæstningen saavel til Søs som til Lands, idet de svække Muligheden for vort Lands Selvstændighed baade politisk og militært, og skulde Tiderne forandre sig saaledes, at vi ikke behøvede en militær Ordning for at opretholde vor Selvstændighed og vort Lands Eksistens, altsaa hvis der kom andre Forhold i Europa, kunde man med Lethed afskaffe det levende Værn, medens derimod en Fæstning og navnlig en Fæstning omkring København til enhver Tid ubodeligt kræver Udgifter, fordi en Fæstning jo aldrig bliver færdig.

Jeg kan altsaa ikke stemme for noget af de Forslag, der foreligge; jeg anbefaler, at man slutter sig til mit Forslag, som det er stillet her; det er et Kompromisforslag, som jeg synes, at navnlig den højtærede Forsvarsminister maatte kunne slutte sig til subsidiært i det mindste, idet det nogenlunde grænser op til hans. Jeg forkaster Fæstningen om København ubetinget. Jeg anbefaler en mindre Fæstning, som kan forsvares af den til enhver Tid værende Militærmagt. Jeg anbefaler en saadan

Fæstning, fordi de sagkyndige mene, at det er nødvendigt at have et befæstet Retrætepunkt, og fordi en saadan mindre Fæstning kan omslutte de fornødne Op-lagshuse, Dokker og Maskinværksteder for Flaaden. I Forbindelse dermed foreslaar jeg altsaa, at der til Samling af de militære Kræfter, naar et Overfald staaar for Døren, anlægges forberedte Stillinger i det indre af Sjælland, ved Ringsted, Roskilde og der omkring; og det forekommer mig, at jeg der nogenlunde kommer i Overensstemmelse med den højtærede Forsvarsminister, idet jeg mener, at skulle vi virkelig have Krig, saa ere saadanne forberedte Stillinger nødvendige og nyttige. Om de ligge der, hvor den højtærede Minister har foreslaaet dem, eller om de ligge der, hvor jeg har foreslaaet dem, tror jeg oprigtig talt ikke har stor Betydning. Men, som sagt, en Betingelse for, at vi kunne bestaa gennem Tiderne, er, at vi afskaffe alt det, der kan give os militær Betydning, og dertil hører først og fremmest Københavns Befæstning. Jeg agter ikke at stemme for nogle af de stillede Ændringsforslag, og jeg agter ikke at stemme for den foreslaaede Militærordning, naar den kommer til endelig Behandling. Jeg faar vel ikke oftere Lejlighed til at deltage i Lovgivningsarbejdet vedrørende denne Sag, men jeg vil ikke have paa min Samvittighed, at jeg har været med til at vedtage en saa forkastelig Ting som Befæstningen af vor Hovedstad. Jeg vilde, om jeg blev ved med at være Medlem af Rigsdagen, ikke vige tilbage for endogsaa betydelige Omkostninger til Udviklingen af vort Forsvar ved en Udvikling af det levende Værn for at forberede en eventuel Kamp for vor Eksistens, hvor alle vaabenførende Folk mødte. Men gaa med til Foranstaltninger, der, som Forsvarskommissionen selv udtaler, skabes for at kunne forsvare Neutraliteten, det kan jeg ikke gaa med til; thi „at forsvare Neutraliteten“ er ikke andet end en Gentagelse af den gamle Frase om Handlefrihed for at kunne slutte sig til en af Magterne, og den Dag, vi slutte os til en af Magterne, den Dag, vi løsne et Skud mod en af de krigsførende Stormagter, er Danmarks Selvstændigheds Undergang beseglet. Man kan ikke paa en Gang være neutral og forsvare Neutraliteten, det er en Modsigelse, det ligger i Ordene.

Idet jeg altsaa er imod alle Forslag, ønsker jeg dog endnu at sige, at til det levende Værn hører naturligvis ogsaa en vis Udvikling af Flaaden, og den, tror jeg,